

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ
ВИКЛАДАННЯ
ГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН**

**Збірник
наукових праць**

2017

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ
ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ
ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Заснований в 2009 році

Рівне – 2017

ББК 81.2
А - 43
УДК: 81. 243

Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. — Рівне: РДГУ, 2017. — 109 с.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем викладання іноземної мови, філології, теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Совтис Наталія Миколаївна – доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Заступник головного редактора:

Мороз Людмила Володимирівна – кандидат філологічних наук, професор (відповідальний редактор) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Деменчук Олег Володимирович – доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Карпенчук Світлана Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Малафійк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Михальчук Наталія Олександрівна – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Петренко Оксана Борисівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Шугасва Людмила Михайлівна – доктор філософських наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ямницький Вадим Маркович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ніколайчук Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, член-кореспондент Міжнародної слов'янської академії наук, ректор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Романюк Світлана Константинівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 12 від 26.10.2017 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Пластова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 09 — 03.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2017

усвідомлення значень невідомих слів, підказують учням тему, зміст висловлювання і допомагають у його оформленні.

Як зазначають Г.В. Рогова та І.Н. Верещагіна, для побудови висловлювання, дивлячись на малюнок, учень має спочатку подумати, що він може сказати про нього англійською мовою, які засоби є в його пам'яті (слова, словосполучення, мовленнєві зразки), тобто він повинен здійснити "інвентаризацію" вербальних засобів для виконання завдання [4, с. 142].

Висновки. Отже, зазначена вище група чинників щодо психофізіологічних особливостей молодших школярів і є вагомими передумовами використання засобів зорової наочності для формування лексичних навичок монологічного мовлення у молодших школярів на уроках англійської мови.

Водночас, для успішного формування цих навичок англійською мовою у дітей молодшого шкільного віку слід враховувати й психолінгвістичні особливості монологічного мовлення як виду мовленнєвої діяльності на початковому етапі навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Загальна психологія : [підручник] / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук [та ін.] - К.: Либідь, 2005. - 464 с.
2. Крутецкий В. А. Психология / В.А. Крутецкий. - М.: Просвещение, 1984. - 336 с.
3. Люблінська Г. О. Дитяча психологія / Г.О. Люблінська. - К.: Вища школа, 1974. - 355 с.
4. Рогова Г. В. Методика обучения английскому языку на начальном этапе в общеобразовательных учреждениях : [пособие для учителей и студ. пед. вузов] / Г.В. Рогова, И.Н. Верещагина. - 3-е изд. - М.: Просвещение, 2000. - 232 с.

В данной статье рассматриваются психологические особенности младших школьников как важные предпосылки использования средств зрительной наглядности при формировании лексической компетенции на уроках английского языка.

Ключевые слова: *уровень психологического развития, лексические навыки, наглядность, зрительная наглядность.*

In this article psychological peculiarities of junior pupils are considered as important prerequisites for the use of visual aids during the formation of lexical competence in English lessons.

Key words: *level of psychological development, lexical skills, visibility, visual acuity.*

УДК: 373.5.016:811.111(07)

Л.М. ЯСНОГУРСЬКА, В.А. ВАВУЛІЧ

БАЧЕННЯ ШЛЯХІВ ВДОСКОНАЛЕННЯ УРОКУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ВЧИТЕЛЯМИ-ПРАКТИКАМИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Мистецтво навчання є мистецтво пробуджувати в юних душах допитливість і потім задовольняти її.
А.Франс

У статті проаналізовано шляхи, якими можна вдосконалити урок англійської мови у початковій школі. Проаналізовано прийоми, форми та методи, які були використані вчителями – практиками у їхній науковій та шкільній діяльності. Охарактеризовано способи вдосконалення сучасного уроку англійської мови у початковій школі.

Ключові слова: *вчителі-практики, вдосконалення уроку, Софія Лисенкова, педагог-новатор, Василь Сухомлинський, Маріанна Горват, інтегрований урок, Ян-Амос Коменський, інтегрований урок, диференційований урок, предметний урок.*

Постановка проблеми. В даний час перед педагогічною наукою і початковою школою стоїть проблема, як підвищити інтерес учнів до уроків англійської мови. Одна з причин втрати інтересу - це непридатність ряду традиційно вживаних прийомів навчання для учнів початкової школи: адже в учнів початкових класів сильно розвинуте відчуття самосвідомості і власної гідності, вони багато про що мають свої уявлення, - тому заняття, що базуються на авторитарному натиску, наказі, вказівках і бездоказових твердженнях викликають лише роздратування і нудьгу - вони неприйнятні. Це спонукало вчителів-практиків шукати нові методи і засоби навчання, сприяючи розвитку інтересу до предмету, вміщуючи в собі ідеї високої взаємної вимогливості і пошани, що спираються на самостійність учнів, які вирости, і, нарешті, значно розширили і збагатили методичний арсенал вчителів, оскільки відомо, що постійність - ворог інтересу.

Аналіз досліджень і публікацій. Національна доктрина розвитку освіти передбачає створення рівних можливостей для її здобуття дітьми та молоддю з постійним оновленням змісту знань й форм їх повідомлення внаслідок впровадження освітніх інноваційних технологій.

Класно-урочна система є чи не найважливішим класичним винаходом у дидактиці. З часів Яна - Амоса

Коменського, якого справедливо вважають її творцем, класно-урочна система вже 350 років панує як форма організації навчально-виховного процесу в школах і навчальних закладах усього світу. [11]

На сучасному етапі розвитку української школи одним із основних завдань є підвищити якість навчання молодших школярів, активніше і цілеспрямовано готувати їх до подальшого навчання та практичної діяльності. Запровадження нового змісту освіти сприяє підвищенню теоретичного рівня знань учнів, розвитку їх інтелектуальних здібностей. Вчитель повинен дбати про те, щоб удосконалювати навчально-виховний процес. Щоб виконати ці завдання, потрібно розв'язати ряд теоретичних і практичних проблем навчання та виховання учнів, а саме проблему удосконалення форм організації навчання в початковій школі, зокрема уроку (англійської мови).

Мета статті – проаналізувати та охарактеризувати шляхи вдосконалення уроків англійської мови вчителями – практиками у початковій школі.

Виклад основного матеріалу. Вдосконалення уроку англійської мови вчителями – практиками. Вчителі-практики виділяють такі основні шляхи вдосконалення уроку в початковій школі:

1. Посилення цілеспрямованої діяльності вчителя і учнів на уроці англійської мови. Одним з важливих завдань вчителя є мобілізувати учнів на виконання поставлених задач, досягнення мети безпосередньо на уроці. Для цього необхідно спланувати кожний урок так, щоб в ньому були передбачені найкоротші шляхи до поставленої мети, і в першу чергу намічені структура, методика і засоби навчання в строгій відповідності та з поставленою метою.

2. Здійснення організаційної чіткості кожного уроку від першої до останньої хвилини. Наперед на перерві готуються необхідні для уроку наочні приладдя, технічні засоби, учнівське обладнання, довідкова і додаткова література, розкладається все необхідне на кожне робоче місце. Також для цього можливо поставити перед учнями цікаве завдання, що включає їх в роботу з першої хвилини уроку.

3. Підвищення пізнавальної самостійності і творчої активності учнів. Тобто найцікавіший напрям пов'язаним з питаннями застосування на уроці методів і прийомів проблемного навчання і створення проблемних ситуацій, як засобів підвищення пізнавальної активності учнів, - це сприяє підвищенню якості знань і виробленню необхідних навичок і умінь. Також передбачається самостійна робота учнів з навчальною і науковою літературою, словниками, довідниками і енциклопедіями, також таблицями, картами.

4. Оптимізація навчально-виховного процесу. Цілеспрямований вибір найкращого варіанту побудови процесу, який забезпечує за певний час максимальну ефективність рішення задач освіти в даних конкретних умовах школи, певного класу. Необхідно вибирати оптимальні варіанти поєднання різних методів, прийомів, засобів навчання, які ведуть найкоротшим шляхом до досягнення мети уроку.

5. Інтенсифікація навчально-виховного процесу на уроці англійської мови у початковій школі. Чим більше навчально-пізнавальних дій і операцій виконано учнями за урок, тим інтенсивність навчальної праці буде вищою. Ступінь інтенсивності навчальної праці залежить від продуктивності використання кожної хвилини уроку, майстерності вчителя, підготовки учнів, організованості класного колективу, наявності необхідного устаткування і раціонального його розміщення, правильного чергування праці і відпочинку. В умовах інтенсифікації навчання учні засвоюють знання в основному на уроках, і відпадає необхідність заучування вдома матеріалу. Замість заучування учні дістають можливість краще його осмислити і закріпити, тобто виконати такі творчі завдання, які викликають у них інтерес, відчуття інтелектуального задоволення від вдало виконаної роботи.

6. Здійснення міжнаочних і внутрішньоноачних зв'язків. При переході до нового матеріалу, ставляться задачі і питання для відтворення і подальшої корекції, опорної для засвоєння нового матеріалу знань і практичних навичок та умінь. Ці знання отримані учнями в процесі навчання або на основі особистих спостережень, при вивченні даного предмету або споріднених дисциплін. Це можуть бути уявлення, поняття, закони, що створюють опору, фундамент для повноцінного сприйняття і розуміння нових знань. Але відтворення опорних знань повинно супроводжуватися їх вдосконаленням: доповненням неповних, поглибленням поверхневих, розширенням вузьких, виправленням помилкових знань. [6]

Софія Миколаївна Лисенкова вважає, що вдосконалення уроку англійської мови в початковій школі ґрунтується на *творчому підході до навчання дітей*. Для того, щоб використовувати творчі підходи на уроках необхідно дотримуватися педагогічної техніки вчителя, що складається з кількох компонентів:

1. Необхідно стимулювати творчу уяву у дітей. Софія Миколаївна формулює вимоги щодо організації діяльності: дитині потрібно допомогти зрозуміти побачене, почуте, пережите, а також знайти зв'язки, відношення між явищами та предметами, і тим самим закласти основи творчого мислення.

2. Розвивати потреби у творчості в дітей початкової школи. На уроці англійської мови треба створити атмосферу творчого процесу. При цьому варто використати притаманну дітям цього віку імпульсивність і спрямувати її на творчість: запропонувати самостійно віднайти що-небудь цікаве у природі тощо.

3. Підтримувати позитивні емоції щодо навчання. Тобто завдання педагога полягає в тому, щоб дозволити дитині отримати почуття задоволення від власних досягнень, а саме від власної творчої праці.

4. Виховувати вольові риси характеру дитини, такі як самостійність, сміливість, наполегливість, цілеспрямованість, рішучість, здатність піти на ризик. [8]

Одним з ефективних засобів виховання вольових рис характеру Софія Миколаївна вважає різноманітні ігри: дидактичні, рольові, сюжетно-рольові та пропонує використовувати їх у навчально-виховному процесі в

початковій школі.

С. М. Лисенкова виходить із положення, що будь-який вид діяльності, який пропонується дитині, повинен містити елементи творчості. Для того, щоб здатність до творчого мислення не залишалася тільки в пасивному стані, щоб отримати певні результати, потрібен постійний стимул, двигун, який буде активізувати творчість. На її думку, таким двигуном можуть стати різні заходи позакласної виховної роботи, зокрема гуртки, конкурси, олімпіади, змагання тощо.

На основі зазначених принципів виховання творчої особистості побудовано велику кількість методик щодо організації навчально-виховної роботи з дітьми початкової школи. Однією з таких методик є випробуваний у реальному житті метод «перспективного випереджаючого навчання», автором якого є С. М. Лисенкова. Вона пропонує почати вивчення складної теми завчасно, бо це, на її думку, є та перспектива, яка допомагає уникнути відставання, дає повні та міцні знання, залишає час для творчого осмислення й розвитку індивідуальних здібностей у дітей. Основними прийомами, що забезпечують успішність навчання дітей, за системою С.М. Лисенкової, є коментоване управління процесом навчання й опорні схеми.

Але для досягнення результату, як вважає педагог, вчителю необхідно співпрацювати з батьками та постійно усвідомлювати, наскільки важливим для дитини є її успіх у навчанні.

Виховання успіхом – це провідний принцип педагогічної системи Софії Лисенкової. Учитель вважає, що виховувати учнів потрібно успіхом, тому рекомендує ніколи не зловживати докорами, зауваженнями, двійками, а навпаки – підтримувати невстигаючого учня, хвалити за кожний, навіть незначний крок уперед. Боротися за успіх у навчанні, на думку Софії Миколаївної, означає вчити дітей учитися, виховувати організованість, самостійність, відповідальність та дисциплінованість. Успіх у навчанні неможливий без розуміння та співпраці вчителів і учнів, батьків і дітей, вчителів і батьків. С.М. Лисенкова зауважує, що в початкових класах для успішного навчання дитини англійської мови обов'язковим є постійний контроль з боку батьків за організацією навчальної роботи вдома. Саме тому вона рекомендує батькам виховувати в дитині організованість як важливу моральну якість особистості. Важливим прийомом, що забезпечить позитивні результати виховання, Софія Миколаївна вважає раціональну організацію розпорядку дня дитини і рекомендує батькам допомогти молодшому школяреві дотримуватися його в повсякденні. С. М. Лисенкова пропонує колегам, учителям і батькам якомога частіше просити дитину говорити слова англійською мовою та вживати якомога більше слів англійською мовою.

Важливим елементом педагогічної системи С.М. Лисенкової є *коментоване управління процесом навчання*. За С. М. Лисенковою, справжній урок англійської мови – це урок, на якому на все вистачає часу. Вчитель зосереджує увагу на деяких положеннях, що принципово впливають на організацію навчальної роботи на уроці англійської мови: найбільше часу забирають невстигаючі учні. З них доводиться витягувати слово за словом, спонукати – «ну», «далі». Тому потрібно, щоб діти навчилися говорити вголос, коментувати кожну свою дію, що дозволяє включити в роботу кожного. Слід налагодити зворотній зв'язок, коли кожне питання вчителя викликає активну реакцію учнів – відповідь. Коментоване управління, як метод С. М. Лисенкової, поєднує разом три дії: «думаю, говорю, записую». Саме цей метод дозволяє зробити навчання більш свідомим для учнів, а для вчителя – оптимально контролювати рівень знань, умінь і навичок учнів з метою коригування наступних педагогічних дій і прогнозування успіхів учнів початкової школи. С. М. Лисенкова вважає, що у дитини, яка навчилася мислити вголос, виникає потреба думати, доводити, розмірковувати під час самостійної роботи, коли говорити вголос уже не потрібно.

Суттєві ускладнення виникають у дітей при переході від яскравої та зрозумілої наочності до більш складного матеріалу коли, базуючись на засвоєних знаннях, потрібно будувати власні роздуми. Для покращення уроку англійської мови, на думку Софії Миколаївної слід використовувати опорні схеми. Опорні схеми Софії Лисенкової – це оформлені у вигляді таблиць, карток, малюнків висновки, які народжуються під час пояснення. Від традиційних наочностей вони відрізняються тим, що стають опорою думки, опорою дії. Дивлячись на ці схеми, учні формують свою відповідь.

Результатом навчальних дій, організованих за методом С.М. Лисенкової, є те, що правила запам'ятовуються свідомо, міцно й майже без зусиль. Ефективна організація часу на уроці англійської мови за допомогою коментованого управління та опорних схем створює резерв часу, а отже, дозволяє виконати більше вправ, більш детально зупинитися на складних для розуміння темах. Перспективне навчання означає, що робота проходить поступово та послідовно, від найпростішого конкретного до найскладнішого абстрактного, до вироблення навички.

С.М. Лисенкова визначила й обгрунтувала такі основні етапи роботи для покращеного усвідомлення теми:

1. Повільне, поступове знайомство з новими поняттями, розкриття теми. На цьому етапі активно використовуються опорні схеми. Практичні роботи (вправи) виконуються лише з коментуванням учнями своїх навчальних дій;

2. Робота з підручником: уточнення понять, узагальнення матеріалу. Учні усвідомлюють основні положення теми, виконують завдання з метою формування необхідних умінь і навичок. Слід зауважити, що домашні завдання даються С.М. Лисенковою за умови доброго опрацювання матеріалу на уроці. На цьому етапі відбувається випередження через те, що багато завдань із підручника виконано ще на попередньому етапі організації навчальної роботи;

3. Використання часу, який залишається («створеного випередження»). На цьому етапі, як зазначає авторка системи, схеми вже не потрібні. В учнів сформовані навички автоматичної дії, тому є час для виконання творчих завдань. На наступному етапі педагог рекомендує переходити завчасно до вивчення нової, більш складної теми.

На думку педагога-новатора Горват Маріани Василівни *групова робота з використанням інтерактивних методів* значно покращує ефективність навчання уроків англійської мови в початковій школі. Суть цих методів полягає в тому, що навчання відбувається завдяки взаємодії тих, хто навчає. Це співнавчання, суб'єктами діяльності якого є вчитель і учні. Вчитель виступає лише як керівник розумової діяльності учнів, спрямовує її, допомагає дійти певних висновків. Залучаючи учнів до діяльності, вчитель скеровує їх на пізнання світу і себе в ньому і, дозуючи допомогу, сприяє реалізації важливого принципу виховання: «Допоможи мені, щоб я зробив це сам». Застосовуючи інтерактивні методи слід моделювати життєві ситуації, пропонувати проблеми для спільного розв'язання, використовувати рольові ігри, які так полюбляють молодші школярі. Набуття навичок роботи в групі дає можливість перейти від простіших завдань до складніших, виконувати їх самостійно. Поступове ускладнення змісту навчальних завдань дає змогу перейти від репродуктивних завдань до творчих, проблемно-пошукових, заохочуватиме учнів до активної розумової діяльності, бо групова робота найбільш ефективна тоді, коли навчальний матеріал поєднує відомий учням з невідомим, новим, що заохочує дітей до взаємодії один з одним. Поступовість залучення молодших школярів до спільної діяльності в малих групах буде ефективною тільки за умови її систематичної організації. [10]

На думку Горват Маріани Василівни об'єднувати в групи необхідно на початкових етапах навчання учнів роботи у малих групах. Вона використовується для досягнення дидактичної мети: засвоєння, закріплення, перевірки знань. За умов парної роботи всі діти в класі отримують можливість говорити, висловлюватись. Вона посприяє розвитку навичок спілкування, вміння висловлюватись, критичного мислення, вміння переконувати й вести дискусію. Використання цього методу сприяє тому, що учні не зможуть ухилитись від виконання завдання. Під час роботи в парах можна швидко виконувати вправи, які за інших умов потребують великої затрати часу.

Таким чином, виконання групової роботи в навчально-виховному процесі початкової школи потребує від вчителя серйозної підготовки. Тільки в такому випадку збільшиться обсяг та глибина матеріалу, що засвоюється учнями, менше часу витрачається на формування понять і на відпрацювання навичок на уроці англійської мови кожної конкретної теми, збільшується їхня пізнавальна активність. Разом з тим учні набувають життєво необхідних навичок: вміння слухати співрозмовника, формувати свою думку, вміння спілкуватися тощо.

Горват Маріана Василівна для покращення уроку англійської мови рекомендує такі *інтерактивні методи*:

- Мозковий штурм

Відома інтерактивна технологія колективного обговорення, що широко застосовується для вироблення кількох вирішень конкретної проблеми. «Мозковий штурм» спонукає учнів проявити уяву та творчість, дає їм можливість вільно висловлювати свої думки.

Мета «мозкового штурму» в тому, щоб зібрати якомога більше ідей щодо проблеми від усіх учнів протягом обмеженого періоду часу.

Організація роботи:

Після презентації проблеми та чіткого формулювання проблемного питання запропоновано всім висловити ідеї, коментарі щодо цієї проблеми. Усі пропозиції записуються на дошці чи великому аркуші паперу в порядку їх виголошення без зауважень, коментарів.

Звертається увага на такі моменти:

1. Під час «висування ідей» не пропускати жодної. Бо якщо судити про ідеї і оцінювати їх, учні зосередять більше уваги на відстоюванні своїх ідей, ніж на пропозиції нових.

2. Необхідно заохочувати всіх до висування якомога більшої кількості ідей. Варто підтримувати і фіксувати навіть фантастичні ідеї.

3. Кількість ідей заохочується. В остаточному підсумку кількість породжує якість. В умовах висування великої кількості ідей учасники «штурму» мають можливість пофантазувати.

4. Спонукайте всіх учнів розвивати або змінювати ідеї інших. Об'єднання висунутих раніше ідей призвело до появи нових, які перевершили первинні.

- Ажурна пилка

Технологія використовується для створення на уроці англійської мови ситуації, яка дає змогу учням працювати разом для засвоєння великої кількості інформації за короткий проміжок часу. Ефективна і може змінити лекцію у тих випадках, коли початкова інформація повинна бути донесена до учнів перед проведенням основного уроку. Заохочує учнів допомагати один одному вчитися, навчаючи.

Організація роботи:

1. Щоб підготувати учнів до уроку з великим обсягом інформації, слід підібрати матеріал, необхідний для уроку і підготувати індивідуальний інформаційний пакет для кожного учня (вирізки з газет, статті тощо).

2. Необхідно підготувати таблички з кольоровими позначками, щоб учні змогли визначити завдання для їхньої групи. Кожен учень входить у дві групи – «домашню» і «експертну». Спочатку учнів необхідно

об'єднати у «домашні» групи, а потім створити «експертні» групи за допомогою кольорових позначок. У кожній «домашній» групі всі учасники повинні мати позначки різних кольорів, а у кожній «експертній» – однакові.

3. Учнів необхідно розписали по «домашніх» групах від 3 до 5 осіб - залежно від кількості учнів. Кожен учень має бути поінформований, хто входить до його «домашньої» групи, тому що її члени повинні збиратись раніше. «Домашнім» групам дали «порцію» інформацію для засвоєння, щоб обмінятися нею потім з іншими.

4. Після завершення роботи «домашніх» груп учням необхідно розійтись по своїх «кольорових» групах, де вони стали експертами з окремої теми (своєї частини інформації). Наприклад, всі «червоні» зібралися біля дошки, а всі «сині» – у холі. В кожній групі був представник з кожної домашньої групи.

5. Кожна «експертна» група повинна вислухати всіх представників «домашніх» груп і проаналізувати матеріал в цілому, також провести його експертну оцінку за визначений час. Після завершення роботи учням пропонується повернутись «додому». Кожен учень ділиться інформацією, отриманою в «експертній» групі з членами своєї «домашньої» групи.

- Симуляції або імітаційні ігри

Імітаціями називають процедури з виконанням певних простих відомих дій, які відтворюють будь-які явища навколишньої дійсності. Учасники імітації реагують на конкретну ситуацію в рамках заданої програми, чітко виконуючи інструкцію. Під час імітації учні отримують чіткі поопераційні інструкції. Учні виконують дії індивідуально. На закінчення певного виду діяльності всі учні отримують подібний результат, але він відрізняється залежно від індивідуальних особливостей учня. Імітаційна гра позитивно впливає на розвиток уваги та навички критичного мислення, посприяє застосуванню на практиці вміння вирішувати проблеми.

Організація роботи:

1. Необхідно обрати явище, тему для імітації.

2. Спланувати все, що необхідно для імітації, продумати участь у ній всього класу.

3. Надати учням достатньої інформації, щоб вони могли впевнено виконувати всі процедури.

4. Перед імітацією необхідно зробити короткий вступ.

5. Заздалегідь продумати запитання для підбиття підсумків. [13]

Складніші імітаційні ігри називаються симуляціями, тобто це – створені вчителем ситуації, під час яких учні копіюють у спрощеному вигляді процедури, пов'язані з діяльністю суспільних інститутів, які існують у справжньому житті. Готуючи учнів до симуляції, вчитель має не тільки розподілити ролі, а й з'ясувати з кожним виконавцем послідовність його дій та висловлювань.

Одним із шляхів вдосконалення уроків англійської мови у початковій школі є *предметні уроки*. На предметних уроках використовуються певні предмети, тобто натуральні наочні посібники, на яких базується вивчення нового матеріалу. При вивченні рослин і тварин перевагу слід надавати живим об'єктам, тоді уявлення будуть точнішими і яскравішими. Але іноді замість самого предмета можна використати інші види унаочнення (гербарії, колекції, вологі препарати рослин і тварин).

Я.А. Коменський зазначав, що починати навчання треба не з словесного тлумачення про предмети, а з реального спостереження за ними, і тільки після ознайомлення з предметом може йти мова про нього, потрібно вчити так, щоб люди, наскільки це можливо, набули знань не тільки з книг, але з неба і землі, з дубів і з буків, тобто знали і вивчали нові предмети. [11]

К.Д. Ушинський вважав, що предмет, який знаходиться перед очима учня або який дуже вкарбувався в його пам'яті сам по собі, без чужого слова, збуджує в учня думки, виправляє їх, якщо вони непевні, приводить їх у природну, тобто правильну систему. [11]

На *предметному уроці* вчитель привчає думати і відповідати самих дітей, використовуючи свої спостереження за предметом. Учитель тільки уточнює і доповнює відповіді, ставить запитання. Якщо вчитель сам розповідає про предмет, то учні швидко втомлюються, погано засвоюють матеріал. Коли ж вчитель ставить запитання, збуджує мислення, вчить дітей робити узагальнення і висновки, то робота учнів активізується, напружується їхня увага, полегшується сприйняття та запам'ятовування. Працюючи з певним предметом, діти перевіряють і уточнюють свої знання. [3]

Пошуки шляхів удосконалення уроків англійської мови у початковій школі привели до відродження такого методичного явища як *інтеграція навчання*, яке поступово переходить сьогодні з дискусії в практику. Актуальність ідеї інтегрованого навчання в тому, що вона є оптимальною для сучасного етапу розвитку національної школи, адже на даному етапі є ускладнення змісту освіти, зростання обсягу необхідної інформації та зменшення часу, відведеного для її засвоєння. Враховуючи те, що учень не може довго сприймати одноманітної інформації, поєднання на уроці двох-трьох навчальних предметів забезпечує активізацію пізнавальної діяльності дітей, стимулює інтерес до навчання, показує взаємозв'язок навчальних дисциплін, зв'язок з життям.

Про важливість інтеграції знань неодноразово наголошувалось у прогресивній педагогіці. Ще в епоху Відродження вчені, виступаючи проти схоластики в навчанні, підкреслювали важливість формування у школярів цілісних уявлень про взаємозв'язок природних явищ.

Сьогодні ідея інтеграції змісту і форм навчання приваблює багатьох учених та вчителів-практиків. Висвітлення проблеми інтегрованого навчання в педагогічній пресі допоможе вчителю підвищити рівень своєї педагогічної майстерності та стимулюватиме прагнення досягнути кращих результатів у навчанні учнів

початкової школи. [4]

Інтегрований урок англійської мови може будуватися в межах одного предмета (внутрішньо предметна інтеграція) та внаслідок інтегрованого змісту кількох навчальних дисциплін (міжпредметна інтеграція). Для уроків між предметної інтеграції змісту характерною є умова єдності навчання та виховання, засіб комплексного підходу до предметної системи навчання. Міжпредметні зв'язки мають особливе значення для формування природничо-наукових понять. Отже, між предметні зв'язки дають змогу поглибити вивчення матеріалу без додаткових затрат, реалізувати взаємну систематизовану узгодженість, систематизувати узгодженість, стимулювати учнів до використання набутих знань у повсякденній праці.

Одним із шляхів вдосконалення уроку англійської мови є диференційований підхід до навчання. Реалізація диференційованого підходу сприяє підвищенню ефективності навчально-виховного процесу, разом з тим учні, наприклад, з однаковими навчальними здібностями можуть досягати різних успіхів в навчанні у зв'язку із неоднаковим розвитком інших властивостей особистості, від яких залежить якість навчальної діяльності. І навпаки, учні з різними навчальними здібностями можуть досягати приблизно однакових успіхів в навчанні. Застосування елементів диференціації доцільно розпочати ще з першого класу. Це дає змогу вчителю привчати дітей до самостійності, виробляти вміння працювати не відволікаючись. Поступове ускладнення завдань для сильних дітей є стимулом до інтенсивної відповідальної роботи. Повніше диференціація застосовується слід застосовувати в 2-му класі. Найскладніше - привчити дітей працювати тільки за своїм варіантом, не відволікаючись ні на що інше. [7]

Науковці вважають, що найдоцільніше використовувати *диференційовану* підхід до навчання в такій послідовності:

- Перевірка домашнього завдання. Домашнє завдання задається диференційовано, перевірка теж проводиться таким чином. Варто розпочати з фронтальної перевірки з метою виявлення тих учнів, які його не виконали. Для цих дітей потрібно організувати виконання хоча б частини домашнього завдання найнижчого рівня і повторення матеріалу з допомогою вчителя. Якщо домашнє завдання виявилось для дітей складним, то потрібно провести диференційовану перевірку якості його виконання кожною групою окремо.

- Засвоєння нових знань. Для засвоєння нового матеріалу варто застосувати способи і прийоми диференціації навчання, які допомагають успішно організувати навчальну діяльність на цьому етапі. Рівень засвоєння у школярів різний. Тому при пояенні нової теми вчитель обирає індивідуальний темп просування дитини вперед. Це спосіб багаторазового пояснення.

- Закріплення знань. Узагальнення та систематизація. На даному етапі прийоми диференціюють відповідно до ускладнення їхнього змісту й обсягу допомоги. Основним методом роботи на цьому етапі уроку англійської мови є метод керованої самостійної роботи. Щоб урізноманітнити роботу на етапі закріплення знань, варто залучати дітей, які мають достатній та високий рівні, до консультування слабших учнів. З цією метою вчитель може використати прийоми, які можна представити в схемі. [12]

Застосування диференціації навчання на уроках англійської мови дає можливість усім учням класу засвоїти навчальний матеріал. Диференціація планується вчителем: за ступенем складності та за ступенем самостійності.

1. Диференціація за ступенем складності.

Використовуючи диференціацію за ступенем складності навчального матеріалу, учитель підбирає різноманітні завдання, які вимагають від учнів узагальнення, підсумовування, творчості. При цьому навіть у учнів із низьким рівнем розвивається мислення, виробляється позитивне ставлення до виконання посильних завдань, стимулюється бажання працювати, підвищується самооцінка. Для такої диференціації вчитель поступово ускладнює обрані завдання. Це дає можливість учням перейти на вищий рівень діяльності. Завдання пропонуються на картках або на дошці. Легші завдання позначені синім кольором, складніші - червоним. Діти самі обирають завдання. Це дає їм змогу оцінити власні можливості.

2. Диференціація за ступенем самостійності.

Застосовуючи диференціацію за ступенем самостійності, учням пропонуються завдання однакової складності, також групам надається необхідна допомога та дозуються час на виконання. Сильна група працює самостійно, середній групі на-дається підказка у вигляді плану роботи, пам'ятки, зразка-міркування. А з третьою групою детально розглядаються всі необхідні операції. При такому підході завдання однієї групи через певний час виконують учні іншої групи, тобто слабкі діти підтягуються до рівня сильніших. Вправи підбираються такі, щоб усі діти могли одночасно їх закінчити.

3. Диференціація за обсягом роботи.

Вчитель використовує найпростіший спосіб диференціації - доповнення основних завдань додатковими для різних груп дітей. Така робота пропонується тоді, коли весь клас виконує спільне завдання й учні неодноразово його закінчують через різний темп письма, рівень мислення. Але вчитель підбирає завдання невеликі за обсягом, які б відповідали темі уроку, щоб сильніші учні могли закінчити їх, поки інші виконують основне завдання. [2]

Перевагами диференціації на уроках є:

- Створення атмосфери успіху для кожного школяра.
- Запобігання неуспішності.
- Активний розвиток творчих здібностей.

Висновки. Підготувати і провести уроки англійської мови на високому рівні з використанням диференціації навчання в початкових класах дуже непросто, для цього потрібно багато знати і вміти, дуже хотіти, відповідально ставитися до своїх обов'язків, а найголовніше - вийти на новий рівень педагогічного мислення. Необхідно творчо підходити до поставлених завдань та якомога краще готувати уроки англійської мови, тому, що вони є складними для учнів, але в той час повинні бути корисними та зрозумілими, і саме вдосконалення уроку вчителями – практиками допоможе вчителю початкових класів у проведенні власних уроків англійської мови, а саме у вдосконаленні їх та у цікавому підборі матеріалу до уроку. *Адже, реалізація прагнення провести завтрашній урок краще від сьогоднішнього починається з відповідальної підготовки вчителя.*

ЛІТЕРАТУРА

1. Антипова О. Й. У пошуках нестандартного уроку / О. Й. Антипова, Д. І. Рум'янцева, В. Ф. Паламарчук // Рад. школа. - 2001. - № 1. - С.65-66.
2. Берзіня О. О. Особливості сучасного уроку / О. О. Берзіня // Педагогічна майстерня. – 2016. – № 4. – С. 22-24.
3. Громцева Н. Л. Комунікативно-діяльнісний підхід до проведення інтегрованих уроків / Н. Л. Громцева // Початкова школа і сучасність. – 2015. – № 8. – С. 8-9.
4. Дардан Т. С. Комплексні, інтегровані уроки як засіб розвитку креативності школярів / Т. С. Дардан // Обдарована дитина. – 2013. – № 5. – С. 17-18.
5. Мірошніченко В. М. Школа молодого вчителя. (Педагогічна майстерня) / В. М. Мірошніченко // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2014. – № 1. – С. 53-55.
6. Распопова Т. В. Урок як форма організації креативного навчання / Т. В. Распопова // Початкове навчання та виховання. – 2014. – С. 2-4.
7. Савченко О. Я Сучасний урок: суб'єктивність навчання і варіативність структури / О. Я. Савченко // Початкова школа. – 2011. – № 9. – С. 11-12.
8. Тимченко О. В. Педагогічна майстерня "Урок - основна форма організації навчання". Засідання методичного об'єднання вчителів початкових класів / О. В. Тимченко, О. Д. Булигіна, Г. О. Фурс // Початкове навчання та виховання. – 2014. – С. 2-4.
9. Титов В. М. Класно-урочна система і новий образ особистості / В. М. Титов // Педагогіка толерантності. – 2008. – №1-2. – С.8-12.
10. Терлецька Г. Б. Система підготовки вчителя до уроку / Г. Б. Терлецька // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2015. – № 1. – С. 22-28.
11. Фіцула М. М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. –К.: Видавничий центр «Академія», 2002. — 528с.
12. Шило Л. В. Нестандартний урок – ефективна форма організації занять / Л. В. Шило // Педагогічна майстерня. – 2014. – № 9. – С. 21.
13. Яручик Т. В. Шкільний урок у ХХІ столітті. Матеріали для засідання педагогічної ради / Т. В. Яручик // Школа. – 2016. – № 3. – С. 78-80.

В статті проаналізовані шляхи, якими можна удосконалити урок англійської мови в початковій школі. Проаналізовані прийоми, форми та методи, які були використані вчителями - практиками в їх науковій та шкільній діяльності. Охарактеризовані способи удосконалення сучасного уроку англійської мови в початковій школі.

Ключевые слова: Учителя-практики, совершенствования урока, София Лысенкова, педагог новатор, Василий Сухомлинский, Марианна Хорват, интегрированные уроки, Ян-Амос Коменский, интегрированный урок, дифференцированный урок, предметный урок.

The article analyzes ways in which you can improve the English language lesson at elementary school. The methods, forms and methods that were used by teachers - practitioners in their scientific and school activities were analyzed. Methods of improving the modern English language lesson at elementary school are described.

Key words: Practicing Teachers, Improvement of the lesson, Sofia Lysenkova, pedagogue-innovator, Vasyl Sukhomlinsky, Marianna Horvat, integrated lesson, Jan-Amos Komensky, integrated lesson, differentiated lesson, subject lesson.

УДК 373.3.016: 811.111

С.К. РОМАНЮК, І.В. ДЕМ'ЯНЮК

ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

У статті розглядаються основні можливості дошкільників під час вивчення англійської мови. Визначено основні цілі, завдання та методи навчання англійської мови дітей дошкільного віку.

Ключові слова: англійська мова, дошкільний вік, актуальність вивчення, методи навчання.

Постановка проблеми. Протягом останніх років все більше людей виявляють бажання вивчати

ЗМІСТ

<i>КІРІЛКОВА Н.В., ДЯЧОК К.І.</i>	ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФІТОНІМІВ У ГОВІРЦІ СЕЛА СМОРОДСЬК ДУБРОВИЦЬКОГО РАЙОНУ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	3
<i>МАНДРИК Н. В., НОВАЧОК М.В.</i>	СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОЙКОНІМІКОНУ БЕРЕЗНІВЩИНИ	4
<i>ШКАРБАН Т. М., ДЕМЧУК Ю.В.</i>	КОЛЬОРОНАЗВИ ЯК ЗАСІБ ТВОРЕННЯ ХУДОЖНЬОЇ ДІЙНОСТІ У ТВОРАХ ВОЛОДИМИРА ЛИСА	6
<i>ЯСНОГУРСЬКА Л. М.</i>	МОДЕЛЮВАННЯ КОНЦЕПТОСФЕРИ ЗРАДА У ЗІСТАВНО-ТИПОЛОГІЧНОМУ ТА ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНОМУ ВИСВІТЛЕННІ (НА МАТЕРІАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ТА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВ)	8
<i>ПАВЕЛКІВ К.М., ШЕРЕМЕТ М. В.</i>	НОВОТВОРИ НА ПОЗНАЧЕННЯ НОМІНАЦІЙ НАЗВ ЯВИЩ ПРИРОДИ У ТВОРЧОСТІ ПИСЬМЕННИКІВ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ: СЕМАНТИКА, ФУНКЦІЇ, ПРАГМАТИКА	12
<i>ДАНІЛОВА Н.Р., ДІДУШОК В.О.</i>	ФУНКЦІОНУВАННЯ АВСТРАЛІЗМІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	15
<i>ДЕНИСЮК Л.В.</i>	ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ІГОР ПІД ЧАС ЗАНЯТЬ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ВНЗ	17
<i>ДУБРОВА А.С.</i>	ВИКОРИСТАННЯ КОМУНІКАТИВНОГО ПІДХОДУ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВНЗ	20
<i>КОВАЛЮК В.В., ШЕВЧУК Ю.О.</i>	ВИКОРИСТАННЯ ТАКСОНОМІЇ БЛУМА НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДЛЯ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ	21
<i>МОРОЗ Л.В.</i>	ПИТАННЯ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ФРН ЯК ВАЖЛИВИЙ ЕЛЕМЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ	25
<i>ПАВЕЛКІВ К.М.</i>	ПРЯМИЙ МЕТОД ЯК ОДИН ІЗ КОМПОНЕНТІВ УСПІШНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ НА НЕМОВНИХ ФАКУЛЬТЕТАХ ВНЗ	27
<i>ТРОФІМЧУК В.М., КОЗИК О.Я.</i>	ВАЖЛИВІСТЬ АВТЕНТИЧНИХ ТЕКСТІВ В НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ-МІЖНАРОДНИКІВ	30
<i>МОРОЗ Л.В.</i>	МУЛЬТИМЕДІЙНІ ЗАСОБИ НАВЧАННЯ – ЗАПОРУКА ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВНЗ	33
<i>ДАНІЛОВА Н.Р., ПОЦКО Е.Є.</i>	РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	39
<i>ТРОФІМЧУК В.М., МАРИНІНА І.В.</i>	ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОСОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ-МІЖНАРОДНИКА В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	42
<i>ВАСИЛЬКЕВИЧ С.С.</i>	ПРО ПИТАННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ	46
<i>ЯСНОГУРСЬКА Л.М., МИСЬ К. Ю.</i>	РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	49
<i>МОРОЗ Л. В., ДОРОШЕНКО С. В.</i>	ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ МОДЕЛЮВАННЯ, ЯК ЗАСОБУ НАОЧНОСТІ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	51
<i>РОМАНЮК С. К., КОРИНЕЦЬ О. О.</i>	ВИКОРИСТАННЯ РИМОВАНИХ ТЕКСТІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	53
<i>ПАВЕЛКІВ К.М., МАЗУРИК В. В.</i>	ІГРОВА ТЕХНОЛОГІЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	56
<i>ЛУК'ЯНИК Л.В., ЮРКОВСЬКА І.В.</i>	МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ФОНЕТИКО-	

	ОРФОЕПІЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	60
<i>РОМАНЮК С. К., ВЛАСЮК М. В.</i>	ІГРОВІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ЛЕКСИЦІ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	62
<i>ДЕНИСЮК Л. В., БАХОВСЬКА М. В.</i>	ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	65
<i>ЯСНОГУРСЬКА Л. М., МУЗИЧУК О. В.</i>	ДИДАКТИЧНА ГРА НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ	67
<i>КРАЛЯ І. В., МАР'ЮСИК І. В.</i>	ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	70
<i>ЯСНОГУРСЬКА Л. М., ПЕТРИК М. А.</i>	ПЕРЕВІРКА ЯКОСТІ ЗНАНЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗА ДОПОМОГОЮ РІЗНИХ МЕТОДІВ КОНТРОЛЮ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	74
<i>РОМАНЮК С. К., ЦІСАРУК О. Е.</i>	СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОВЕДЕННЯ ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	77
<i>МОРОЗ Л. В., КИРИЛЮК Н. О.</i>	ЗАСОБИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	79
<i>ЛУК'ЯНИК Л. В., СТАДНІК Л. В.</i>	МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЇ НА УРОКАХ РІДНОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ	82
<i>БОЙКО Н. Г.</i>	ЕЛЕКТРОННЕ ЛИСТУВАННЯ ТА ЧАТ-УРОКИ ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ В УЧНІВ МОВЛЕННЄВИХ УМІНЬ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	85
<i>ДУБРОВА А. С., ГІС Н. С., ЛЕВИЦЬКА М. Є.</i>	НЕСТАНДАРТНІ УРОКИ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	89
<i>ГАМЗА А. В., ЗАДЕРЕЙЧУК Ю. О.</i>	ФОРМУВАННЯ УВИРАЗНЕНОГО МОВЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПРИКМЕТНИКА	93
<i>ПАВЕЛКІВ К. М., ШУЛЬГУН М. В.</i>	ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ЗОРОВОЇ НАОЧНОСТІ	96
<i>ЯСНОГУРСЬКА Л. М., ВАВУЛІЧ В. А.</i>	БАЧЕННЯ ШЛЯХІВ ВДОСКОНАЛЕННЯ УРОКУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ВЧИТЕЛЯМИ- ПРАКТИКАМИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	98
<i>РОМАНЮК С. К., ДЕМ'ЯНЮК І. В.</i>	ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	104
<i>ДУБРОВА А. С., КУШНЕРЧУК І. О.</i>	СУТНІСТЬ КОМУНІКАТИВНОГО ПІДХОДУ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	107
<i>ЯСНОГУРСЬКА Л. М., МАРКОВЕЦЬ О. В.</i>	ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ	109
<i>ЛУК'ЯНИК Л. В., АВРАМИШИН К. В.</i>	МЕТОДИКА ЗБАГАЧЕННЯ МОВЛЕННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	
	ЕТНОКУЛЬТУРОЗНАВЧОЮ ЛЕКСИКОЮ НА УРОКАХ ЧИТАННЯ	111
<i>ЯСНОГУРСЬКА Л. М., ПАСЄКА І. О.</i>	НЕСТАНДАРТНІ УРОКИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	114
<i>ЛУК'ЯНИК Л. В., ФЕДОРЕНКО В. В.</i>	МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ НОРМАТИВНОЇ ДИКЦІЇ НА УРОКАХ ЧИТАННЯ	117
<i>ЯСНОГУРСЬКА Л. М., ГОДИНА А. В.</i>	ВИКОРИСТАННЯ КАЗКИ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ ГРАМАТИКИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	119
<i>РОМАНЮК С. К., СТРИЛЕЦЬКА К. А.</i>	ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВОГО МЕТОДУ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	127
<i>ЛУК'ЯНИК Л. В., МИСЬ К. Ю.</i>	ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНИХ УМІНЬ І НАВИЧОК МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ЧАСТИН МОВИ	130
<i>МОРОЗ Л. В., МОРОЗ Н. М.</i>	ПРО ПИТАННЯ МОВНОЇ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНОЇ КАРТИНИ СВІТУ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ	

<i>СІРАНЧУК Н.М., СКОПА Н.М</i>	СВІДОМОСТІ НАЦІЇ ЗНАННЯ ПРО РОСЛИНИ ЯК КОМПОНЕНТ ЗМІСТУ КУРСУ «ПРИРОДОЗНАВСТВО»	132 135
<i>ІВАШКЕВИЧ Е.Е.</i>	PERSONAL RELIABILITY OF THE NARRATOR: TRADITIONAL AND NONTRADITIONAL NARRATIVE DISCOURSE	137
<i>МИХАЛЬЧУК Н.О., АНТЮХОВА Н.І.</i>	THE IDEA OF UNDERSTANDING IN THE PSYCHOLOGICAL PARADIGM OF PROVERBS AND SAYINGS	141
<i>Відомості про авторів</i>		146
<i>Зміст</i>		148

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Збірник наукових праць

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету

Заснований у 2009 р.

Відповідальний редактор збірника Петрівський Я.Б.
Відповідальний за підготовку збірника до видання Мороз Л.В.
Технічний редактор Ковалюк В.В.
Комп'ютерна верстка Ковалюк В.В., Краля І.В, Ясногурська Л.М.

Підписано до друку 26.10.2017 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 24,02. Обл. вид. арк. 17,39 Замовлення № Наклад 120.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Пластова, 31
Рівненський державний гуманітарний університет.

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

А – 43 Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. — Рівне: РДГУ, 2016. — 109с.

ISBN 966 — 7281 — 09 — 03.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем викладання іноземної мови, філології, теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 81'243
ББК 81.2